

Vlaams
Parlement

vergadering **C315**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en
Inburgering

van 8 juni 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de intrekking van de erkenning van de moskee Yesil Camii in Houthalen-Helchteren – 3631 (2020-2021)	3
VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneeckhout aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over anticipatieve lokale besluitvorming naar aanleiding van de privatisering van Zorgbedrijf Antwerpen – 3728 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Lise Vandecasteele aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de privatisering van Zorgbedrijf Antwerpen – 3754 (2020-2021)	11

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de intrekking van de erkenning van de moskee Yesil Camii in Houthalen-Helchteren – 3631 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik wil eerst toch van de gelegenheid gebruikmaken om mijn afkeur uit te spreken over de manier waarop u met deze commissie, met dit parlement omgaat. Op de dag dat er een parlementaire vraag is geagendeerd over dit thema, vindt u het blijkbaar nodig om vanochtend om 10 uur eerst een persbericht te versturen waarin u alle antwoorden op de parlementaire vragen al communiceert. Ik vind dat totaal respectloos ten aanzien van de volksvertegenwoordigers, ten aanzien van de werkzaamheden in deze commissie en dus bij uitbreiding ten aanzien van het Vlaams Parlement.

Het is niet alsof u geen tijd hebt gehad om uw beslissing te communiceren. Ik heb u er al drie of vier keer eerder over bevraagd. De procedure loopt nu al dubbel zo lang als gepland, namelijk 120 dagen. Net op de dag dat er een parlementaire vraag wordt gesteld, communiceert u aan de pers. Ik vind dat totaal respectloos ten aanzien van de parlementaire gemeenschap.

Dit gezegd zijnde, minister, weet ik dus dat u vandaag hebt bekendgemaakt dat u de moskee Yesil Camii, een door de Vlaamse overheid erkende Turkse Diyanetmoskee in Houthalen, gewoon met rust laat. Zowel de imam als de moskeevereniging deelden nochtans berichten op sociale media die getuigden van manifeste homohaat. Toch behoudt de moskee haar erkenning en dus haar overheidssubsidies, zo hebt u vandaag via een persbericht laten weten.

Dat is bovendien geen alleenstaand incident. Er is echt wel een structureel probleem met Diyanetmoskeeën omdat Diyanet nu eenmaal een Turkse antiwesterse islamitische overheidsinstelling is die hier in Vlaanderen trouwens niets te zoeken heeft. Diyanet wil eigenlijk de Turkse diaspora in Vlaanderen islamiseren en krijgt daarvoor zelfs steun en subsidies van de Vlaamse overheid en de provinciale besturen. De dictator Erdogan lacht met zo veel Vlaamse naïviteit.

Vlamingen hebben vandaag, helaas, veel minder reden om te lachen, en dan vooral de Vlamingen die behoren tot de holebigemeenschap. Die krijgen vandaag eigenlijk te horen dat een moskee via haar socialemediakanalen mag zeggen dat homoseksualiteit in de islam verboden is, dat homoseksualiteit ziekte en verval met zich meebrengt, en dat homoseksualiteit een van de grootste bedreigingen voor de maatschappij is. Dat mag dus een moskee van de Vlaamse minister van Inburgering en Gelijke Kansen allemaal zeggen zonder dat ze haar erkenning verliest, zonder dat ze 1 euro subsidie verliest.

Wel, minister, vanaf nu verliest u als minister, en bij uitbreiding deze hele Vlaamse Regering, alle geloofwaardigheid om het nog over holebirechten te hebben. Want als het door een moskee, als het door moslims wordt gezegd, dan mogen de allergrootste beledigingen geuit worden ten aanzien van holebi's, zonder enige sancties. Dat is eigenlijk de boodschap die u, die deze Vlaamse Regering, vandaag geeft.

Ik vraag me dan oprecht af of het dit is wat ook de N-VA wil, namelijk een minister die homohaat legitimeert, een regering die manifeste homohaat ongestraft laat. Mogen moslims, mogen moskeeën dan echt meer dan andere Vlamingen, dan andere Vlaamse organisaties? Wordt homohaat echt alleen maar bestraft als de boodschapper geen allochtoon, geen moslim is? Dat is de vraag die ik mij vandaag

oprecht stel, want collega's, in dit parlement worden elfendertig resoluties en actieplannen goedgekeurd om haat en geweld tegen homo's te veroordelen en aan te pakken, maar als puntje bij paaltje komt, is dat allemaal praat voor de vaak, is dat allemaal waardeloos. Op het moment dat u, minister, de gelegenheid krijgt om te tonen dat u het ernstig meent met al die plannen en resoluties, geeft u eigenlijk gewoon niet thuis, laat u homohaat ongestraft, laat u gesubsidieerde organisaties die hier in Vlaanderen homohaat verspreiden, volledig met rust. Want het zijn allochtonen, want het zijn moslims, en die zijn toch zo lief, mijnheer.

Minister, ik heb eigenlijk zelfs geen vragen meer voor u, want elk antwoord dat u hierover geeft en waarvan u het blijkbaar belangrijker vindt om het eerst aan de pers te communiceren en dan pas aan het parlement, zal onvoldoende en zelfs ongepast zijn, omdat u vandaag samen met de hele Vlaamse Regering echt wel hebt bewezen dat u het helemaal niet ernstig meent met uw zogenaamde strijd tegen homohaat. Uw liefde voor de islam en moskeeën is groter dan uw ambitie om echte homohaat te bestrijden. Dat hebt u vandaag bewezen. Dat heeft deze Vlaamse Regering vandaag bewezen, en ik kan daar, voorzitter, minister, alleen maar mijn sterkste afgrijzen over uitspreken.

De voorzitter: Mijnheer Janssens, normaal gezien wordt tijdens een vraag om uitleg ook een vraag gesteld, maar u zegt dat u geen vraag hebt.

Chris Janssens (Vlaams Belang): De antwoorden zijn gegeven in de pers, voorzitter.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Janssens, u hebt me in het parlement al viermaal een vraag gesteld en daarbij steeds aangedrongen op een snelle beslissing. Ik heb op 7 juni, gisteren dus, het rapport gekregen van de minister van Justitie en ik heb onmiddellijk de beslissing genomen. Dat is ook de beslissing die vandaag is bekendgemaakt. Wij hebben hier in het parlement alle mogelijkheid om daarover van gedachten te wisselen en verdere toelichting te geven, maar ik zal die beslissing niet uitstellen omdat het inderdaad al lang heeft geduurd en omdat u in de commissie nu voor de vierde keer dezelfde vraag stelt, een opvolgingsvraag, over wanneer ik de beslissing zal nemen. Ik heb die beslissing genomen en bekendgemaakt en ik ben nu graag bereid om die nu verder toe te lichten.

U weet dat de uitspraken die de bewuste imam heeft gedaan, kwetsend, confronterend en onaanvaardbaar zijn ten aanzien van de holebigemeenschap. Op basis daarvan heb ik beslist om de procedure die decretaal vastligt, ook binnen het Erkenningsbesluit, op te starten met betrekking tot het al dan niet opheffen van de erkenning van die betrokken moskee.

In die procedure ben ik gehouden om een aantal adviezen op te vragen. Ik doe dit immers niet discretionair. Ik kan dat niet discretionair doen aangezien ik gebonden ben door de spelregels van het actuele decreet.

Zoals bepaald door het decreet, heb ik verschillende adviezen opgevraagd, onder meer van de gemeenteraad van Houthalen-Helchteren. Hun advies was om de erkenning om een aantal redenen te behouden. Zo schakelt de erkende moskee zich goed in de lokale gemeenschap in en is er een goede samenwerking met de gemeente. Ook vanuit politieel en veiligheidsoogpunt oogpunt zouden er geen problemen zijn met de moskee zelf. De samenwerking met de lokale politie verloopt volgens de gemeente tot op heden positief en vlekkeloos.

Een tweede advies is de beslissing van 17 maart 2021 van de provincieraad van Limburg waarin die uitdrukkelijk zegt af te zien van een advies maar wel aangeeft

dat de samenwerking met de erkende moskee tot op heden correct is verlopen op het vlak van het nakomen van haar financiële en administratieve verplichtingen.

Ik heb ook een advies gevraagd aan de erkende moskee zelf. Het bestuur van de moskee heeft de ex-imam, vlak na het vernemen in de pers van zijn homofobe uitspraken, onmiddellijk op non-actief gezet en hem ook een toegangsverbod tot de moskee opgelegd. De moskee betreurt en verwerpt in duidelijke bewoordingen de haatdragende uitspraken van haar ex-imam en distantieert zich van de haatdragende uitspraken.

De erkende moskee stelt ook dat ze niet de beheerder is van het Facebookprofiel 'Yesil Camii'.

De moskee zegt zich op een duurzame wijze in te schakelen binnen de Houthalense gemeenschap en een vaste partner te zijn van de gemeente inzake onder andere welzijn, cultuur, de Houthalense interreligieuze dialoog.

Om zulke situaties te vermijden, zal de moskee een aantal acties ondernemen. Zo zal de toekomstige imam nauw worden opgevolgd inzake uitspraken en het verloop van zijn inburgeringstraject. Daarnaast zal er een huishoudelijk reglement worden ingevoerd over het gebruik van sociale media. Er zal ook een vertrouwenspersoon worden aangesteld voor het thema seksuele oriëntatie.

Op 7 juni, dus heel recent, heb ik het advies van de minister van Justitie gekregen waarin wordt meegedeeld dat het bestaand veiligheidsadvies van de betrokken moskee behouden blijft op grond van het globaal advies van de veiligheidsdiensten dat tot stand is gekomen conform de omzendbrief van 20 juli 2017. Er blijft dus een positief advies ten aanzien van deze moskee.

Er is ook de brief van 17 mei 2021 van de staatsecretaris voor Asiel en Migratie, waarin hij mij informeert dat de verblijfsvergunning van de betrokken imam vanwege zijn homofobe uitspraken niet meer werd verlengd en dat aan de imam een bevel is gegeven om het grondgebied te verlaten, betekend op 4 februari 2021. De Turkse diplomatieke vertegenwoordiging in Brussel heeft aan zijn diensten bevestigd dat de betrokken Diyanetimam op 5 april 2021 het Belgisch grondgebied heeft verlaten.

Ik heb in mei ook een extern juridisch advies ingewonnen bij het advocatenkantoor Eubelius om tot mijn beslissing te komen. In dat omstandig advies van 3 juni 2021 stelt Eubelius dat het op basis van rechtspraak van het Europees Mensenrechtenhof, het Grondwettelijk Hof en de Raad van State vanuit juridisch oogpunt niet mogelijk is om de uitspraken van de imam toe te rekenen aan de erkende moskee. Met andere woorden, de opheffing van de erkenning van de moskee zou niet stand kunnen houden bij een juridisch beroep hiertegen. Het is een heel uitgebreid advies, enkele tientallen bladzijden lang. Ik stel dat ook graag ter beschikking van de commissieleden. Op basis van alle elementen daarin stelt men heel duidelijk dat men binnen het huidige juridisch kader – en dat is het kader waarbinnen ik functioneer – de uitspraken van de imam, die op dit moment geen deel meer uitmaakt van de moskee en zelfs gedwongen is om het land te verlaten, niet kan toerekenen aan het bestuur.

Wat heb ik dan gedaan? Ik heb gisterennamiddag de bestuursleden van de erkende moskee, de burgemeester en de schepen van Gelijke Kansen van Houthalen bij mij op het kabinet geroepen om in debat te gaan. Ik heb in duidelijke bewoordingen meegegeven dat homofobe of andere polariserende uitspraken niet getolereerd kunnen worden, en zij waren het daarmee eens. Zij hebben nogmaals bevestigd dat ze afstand nemen van deze uitspraken.

Voor mij zijn natuurlijk niet alleen de woorden, maar vooral de daden belangrijk van het moskeebestuur. Daarom heb ik het moskeebestuur een verklaring laten ondertekenen met betrekking tot de verplichtingen rond deze materie, zoals opgenomen

in het nieuwe voorstel van decreet. Ze engageren zich uitdrukkelijk om de lokale geloofsgemeenschap te informeren en een vertrouwenspersoon aan te stellen, in overleg met het gemeentebestuur; een huishoudelijk reglement op te stellen over het gebruik van social media; bedienaars van de eredienst op te volgen en te informeren over het thema discriminatie op basis van seksuele geaardheid en nationaliteit. Ze hebben ook heel uitdrukkelijk afstand genomen van elke aanzet tot discriminatie, haat of aanzetten tot geweld jegens een persoon of een groep mensen vanwege hun seksuele geaardheid. En ze hebben zich er uitdrukkelijk toe geëngageerd om ook binnen hun gemeenschap de leden van de lokale gemeenschap op te roepen zich bij deze houding aan te sluiten en duidelijk te maken dat het moskeebestuur en de moskee elke vorm van discriminatie, geweld of haat tegen mensen vanwege hun seksuele geaardheid, verwerpt. Dat is volgens mij een zeer duidelijke verklaring.

Daarnaast zal ik opdracht geven aan de op te richten Vlaamse informatie- en screeningsdienst om deze moskee bij prioriteit verder op te volgen en te kijken of de concrete afspraken die we gemaakt hebben, heel in het bijzonder ten aanzien van seksuele geaardheid en seksuele diversiteit, op een goede manier nagekomen worden.

Ik denk dat we daarmee een juist gevolg hebben gegeven aan het bestaande decretale kader. Ik ben ervan overtuigd dat we met het nieuwe decretale kader meer instrumenten hebben om op te treden.

Ik begrijp, mijnheer Janssens, dat u zegt dat ik harder moet optreden, maar ik moet in alle objectiviteit vaststellen dat het moskeebestuur kordater optreedt ten aanzien van die ex-imam dan uw partij tegen mensen die soms een soortgelijke uitspraken doen, maar wel lid blijven van uw partij.

Ik denk dat ik hiermee heb kunnen vaststellen op het terrein dat het feit dat men moskeeën of geloofsgemeenschappen erkent, net de mogelijkheid creëert om een dialoog aan te gaan, mensen te wijzen op fouten die er gebeuren en hen een verbetertraject te laten aangaan. We zitten vandaag met een moskee die er zich uitdrukkelijk toe engageert, ondertekend, om afstand te nemen van elke vorm van homofobie, om haar leden op te roepen hetzelfde te doen en om daarrond een traject op te starten. Zo zetten we samen stappen vooruit. Ik denk dat dat de manier is waarop we in onze samenleving moeten werken aan respect voor diversiteit en waarop we moeten optreden tegen hen die in de fout gaan. In dezen was dat heel duidelijk die imam, en er zijn ook heel duidelijke gevolgen aan verbonden: die mans verblijfsvergunning is ingetrokken en die kan ons land niet meer binnen.

Ik hoop dat ik daarmee wat verduidelijking heb gegeven bij de beslissing van de minister van Justitie, waar ik inderdaad relatief lang op heb moeten wachten. Zodra ik die beslissing heb gekregen, heb ik onmiddellijk gehandeld en geageerd in het kader van de wet en het decreet en binnen de mogelijkheden die ik ter zake heb.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, de feiten dateren van april 2020. Dat is meer dan een jaar geleden. De procedure loopt nu al meer dan 120 dagen, maar omdat u zo snel een beslissing wilde nemen, vond u het belangrijker om om 10 uur aan de pers te communiceren in plaats van om 14 uur aan de volksvertegenwoordiging. Ik neem akte van de manier waarop u totaal respectloos met deze commissie en dit parlement omgaat.

Ter zake: zoals voorspeld, was heel die adviesprocedure een schijnprocedure, een manoeuvre om tijd te kopen, om tijd te winnen, en om niet zelf te moeten beslissen. U weet heel goed dat die adviesprocedure helemaal niet eens nodig was en dat u zelf een beslissing had kunnen nemen om de erkenning in te trekken.

Er is een besluit van de Vlaamse Regering van 2005 opgesteld en geschreven door uw partijgenoot, uw goede vriend de heer Keulen, waarin staat dat de minister de erkenning van een geloofsgemeenschap kan intrekken als het gaat om niet-nageleefde erkenningsvoorwaarden die betrekking hebben op de Grondwet of op het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM). U hebt geen adviesprocedure nodig. U kunt op eigen houtje met een ministerieel besluit de erkenning van die moskee intrekken. Ofwel vindt u dat de heer Keulen onzin heeft geschreven, dat die man geen fatsoenlijke ministeriële besluiten kan schrijven, ofwel bent u te laf om een beroep te doen op die procedure omdat u niet de politieke moed hebt om een beslissing te nemen omdat het over uw zo geroemde en bevriende islam gaat. Het gaat dan over de moslims in Vlaanderen met wie u toch zo graag door dezelfde deur wilt blijven gaan. Enkel daarom hebt u tijd gekocht en een schijnprocedure met adviezen opgestart.

Trouwens, toen ik u hierover de eerste keer op 2 februari in deze commissie ondervroeg, erkende u dat het ging om – en ik citeer – “een flagrante schending van het non-discriminatiebeginsel en van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM)”, hetgeen, en dat beaamde u toen, een overtreding van de erkenningsvoorwaarde is.

We stellen vast dat er drie inbreuken op basis van erkenningscriteria worden vastgesteld, maar dat de moskee met rust wordt gelaten, en daarmee is de hele hypocriete cirkel rond. Met het opstarten van de intrekkingprocedure wordt de schijn van krachtdadigheid gewekt. U koopt met allerlei procedurele trucjes tijd en uiteindelijk gebeurt er helemaal niets.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): We hebben over deze specifieke case, en ook in het algemeen, dit debat al verschillende keren gevoerd, en dit voornamelijk bij monde van mijn collega mevrouw Sminate, die dat altijd met heel veel vuur doet. Voor onze partij is het dan ook heel duidelijk dat voor homofobe uitspraken absoluut geen plaats is, en zeker en vast niet in geloofsgemeenschappen die ook nog eens gesubsidieerd worden door onszelf.

We kunnen dan ook niet anders dan die uitspraken die daar werden geuit, eerst scherp te veroordelen, maar, collega's, dat Erkenningsdecreet komt er niet voor niets. Die screeningdienst komt er niet voor niets. We hebben niet voor niets in het regeerakkoord ook gezegd dat dat dient om het vertrouwen van de burger in die erkenningsprocedure te herstellen, maar ook om de positie van de minister die daarover moet beslissen, te verankeren via die nieuwe screeningdienst en via de informatie die we op die manier bemachtigen.

Minister, ik wilde u vragen om ons de adviezen te bezorgen, zeker ook van dat extern juridisch bureau. U hebt daarnet gezegd dat u dat zou doen. Ik denk dat het belangrijk is dat we die ook eens in detail kunnen doornemen.

U zegt dat u die moskee onder een verhoogd toezicht zult plaatsen. Wat bedoelt u daar precies mee? Hoe zal dat verhoogd toezicht eruitzien? Hoe moet ik dat eigenlijk zien?

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Los van het debat wat wanneer we in deze commissie bespreken, wil ik inhoudelijk toch wel aangeven dat het voor onze fractie ten eerste heel duidelijk is dat als dergelijke uitspraken worden gedaan, we die duidelijk wensen te veroordelen. Die hebben geen plaats in de Vlaamse samenleving.

Ik wil daar wel twee punten bij aangeven. Ik ondersteun de beslissing en de keuzes die werden gemaakt. Net als mevrouw De Vreese ben ik ook wel benieuwd naar de

adviezen. Ik zal ze met plezier nalezen. We hebben ten eerste altijd gewaarschuwd dat het afnemen van een erkenning geen heilige graal is. Daarmee is die moskee niet langer erkend en ontvangt ze inderdaad geen publieke middelen meer, maar er zal geen problematisch woord minder worden gesproken dan toen ze wel was erkend. In dat opzicht wil ik hen die het beeld ophangen dat die problematische situaties dan opgelost zouden zijn, toch even waarschuwen. Dat is natuurlijk niet het geval. Er zullen evenveel mensen naar die moskee blijven gaan en die zal aanwezig blijven in de Vlaamse samenleving.

Ten tweede hebben we de nodige kaders die ook worden aangepast. Ze bestaan natuurlijk om een reden, namelijk dat het niet alleen van de mening van een minister afhangt welke beslissing er zal worden genomen. Juridische en inhoudelijke analyses spelen wel degelijk hun rol. In dat opzicht sluiten wij ons aan bij uw pleidooi om die adviezen ernstig te nemen en goed te lezen, en om dan een keuze te maken op basis van een inhoudelijk dossier. Als dat hier gebeurd is en als we ons baseren op de adviezen die wij krijgen, dan kunnen wij hieraan alleen maar onze steun betuigen, al ik wil ik nogmaals mijn afkeer uitspreken voor dergelijke uitspraken van iemand die blijkbaar op heden niets meer te maken heeft met die moskee.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega's, ik dank iedereen voor hun interventies. Laat mij op mijn beurt ook nog eens heel duidelijk zeggen – en ik neem daar geen woord van terug – dat de uitspraken die de betrokken imam gedaan heeft, homofob, onaanvaardbaar, kwetsend en beledigend zijn voor mensen die tot de holebigemeenschap behoren en dat het niet meer dan normaal is dat we daartegen ook reageren.

De reactie die ik als minister binnen het wettelijk kader heb, was het opstarten van de opheffingsprocedure, maar evident met respect voor het bestaande regelgevend kader. Ik heb daarvoor een advies ingewonnen bij een gerenommeerd advocatenkantoor Eubelius, dat regelmatig de overheid adviseert. Ik zal dat advies, samen met de andere adviezen van de gemeenteraad, het executief orgaan en de provincieraad, heel graag ter beschikking stellen van de parlementsleden.

Het advies van Eubelius is heel duidelijk, en gaat over twee niveaus. Het eerste niveau is of je, in de context die we nu hebben, het moskeebestuur de uitspraak van de imam kunt aanrekenen. Op die manier heb je een voldoende juridische grond om met slaagkansen de erkenning in te trekken. Het antwoord dat Eubelius daarop geeft, is 'neen'. Je kunt dat juridisch niet doen. Die imam heeft dat op eigen initiatief gedaan en die imam is onmiddellijk teruggefloten door het bestuur. Op basis van het proportionaliteitsbeginsel zegt Eubelius dat dat binnen het huidige juridische kader niet kan.

Eubelius gaat echter nog een stap verder. Het heeft ook onderzocht of die kwetsende, beledigende uitspraken van die imam wel of niet binnen het grondwettelijke recht van vrije meningsuiting en binnen het grondwettelijke recht van vrijheid van godsdienst vallen. Ze hebben daar een ernstige analyse van gemaakt. Het juridisch advies van Eubelius stelt dat dergelijke uitspraken, en dat is heel confronterend om vast te stellen, in beginsel onder de vrijheid van meningsuiting en de godsdienstvrijheid vallen.

Zij zeggen dat die vrijheden niet absoluut zijn en dat beperkingen hiervan mogelijk zijn op voorwaarde dat aan de toets van artikel 10, ten tweede, en artikel 9, ten tweede, van het EVRM wordt voldaan. Die toets is een legaliteitstoets, een legitimiteitstoets en een noodzakelijkheidstoets. Wat de legaliteit betreft, kan onderzocht worden of de uitspraken onder het misdrijf van aanzetten tot discriminatie, segregatie, haat of geweld vallen, zoals bepaald in onder meer artikel 22 van de Antidiscriminatiewet en artikel 27 van de Genderwet. Het gaat dan over het zogenaamde aanzettingsmisdrijf. De constitutieve bestanddelen van het aanzettingsmisdrijf zijn een

materieel element, aansporen om iets te doen, opzetten en aanstoken tot discriminatie, segregatie, haat en geweld, een moreel element met een bijzondere opzet of een bijzondere wil om aan te zetten tot discriminatie, segregatie, haat en geweld, en de openbaarheid en verspreiding. Dat gaat dan over artikel 444 van het Strafwetboek.

De grens tussen een toegelaten uiting van een mening enerzijds en haatspraak anderzijds kan dus gesitueerd worden bij het openlijk, bewust en kwaadwillig aanzetten tot discriminatie, segregatie, haat of geweld. Toegepast op de case Houthalen zegt Eubelius dat de boodschap inderdaad in een openbaar medium is gebracht, maar dat er niet expliciet opgeroepen is tot haat, geweld en discriminatie en dat het bovendien in een religieuze context plaatsvond. Dat is waar de bijzondere opzet niet is bewezen.

Eubelius heeft daar een heel grondige analyse van gemaakt. Nog los van het feit dat men de uitspraken van de imam niet kan toerekenen aan de moskee, ontwikkelen zij een analyse waarin staat dat in de botsing van het non-discriminatiebeginsel en het recht op vrije meningsuiting en godsdienstvrijheid, die uitspraken binnen het recht van vrije meningsuiting vallen. Ik vind dat zeer confronterend en kwetsend. Dat moet ons doen nadenken over het juridisch kader. We hebben de voorbije maanden heel veel gediscussieerd over het recht van vrije meningsuiting. Dat is voor mij van subsidiaire orde. Immers, wat we wel konden doen – en daar heeft de staatssecretaris een discretionaire bevoegdheid – was de betrokken imam het land uitzetten, en dat is ook gebeurd.

In de toekomst zullen binnen ons nieuw decretaal kader waar mevrouw De Vreese naar verwijst, twee fundamentele zaken anders zijn in deze casus. Zo zal er geen betaalde imam van Diaynet meer aanwezig kunnen zijn, omdat we dat in de toekomst zullen verbieden. Daarnaast zullen we een informatie- en screeningsdienst hebben die veel korter op de bal zal spelen. Zoals de heer Janssens terecht zegt – naast de vele zaken waar ik het niet mee eens ben – duurt deze procedure veel te lang en is ze veel te complex en te moeilijk. Maar met de informatie- en screeningsdienst zullen we veel korter op de bal kunnen spelen.

Men zegt dat er niets is gebeurd, maar ik denk net wel dat er een aantal zaken zijn gebeurd. Voor mij is er een belangrijke les die we nog meer en beter in beeld moeten krijgen, namelijk waar de grens zit tussen het recht op vrije meningsuiting, godsdienstvrijheid en antidiscriminatie. We zullen daar verdere wetenschappelijke en academische uitdieping voor moeten krijgen. Binnen een juridisch kader moeten wij immers heel duidelijk weten wat kan en wat niet kan. Dat is in het belang van iedereen.

Daarnaast hebben we door de opstart van de procedure mogelijk gemaakt dat de imam het land is uitgezet. Verder heeft de lokale geloofsgemeenschap zich niet alleen gedistantieerd van de uitspraken maar zich op papier, heel duidelijk ondertekend, geëngageerd om de eigen geloofsgemeenschap duidelijk te maken dat haat, aanzetten tot haat, geweld, aanzetten tot geweld, discriminatie en aanzetten tot discriminatie tegenover holebi's niet aanvaardbaar is.

Naar aanleiding van deze casus heb ik dit thema besproken met de leiders van verschillende erkende religies. We hebben gezien dat daar een beweging rond bestaat, trouwens ook in het Vlaams Parlement. Zo hebben collega Parys en anderen een belangrijk initiatief genomen waarbij we de verschillende religies duidelijk maken dat in onze context, in onze samenleving, in de moderniteit waarin we leven, discriminatie van mensen uit de holebigemeenschap niet kan.

Mevrouw De Vreese, wat het verhoogd toezicht, de verhoogde waakzaamheid betreft, zal ik de informatie- en screeningsdienst de uitdrukkelijke opdracht geven om de afspraken die nu op papier staan en die samen met de burgemeesters zijn gemaakt, op te volgen. Waar de heer Janssens natuurlijk gelijk heeft dat de procedure anderhalf jaar heeft geduurd, moeten we ook vaststellen dat daar gedurende

dat anderhalf jaar geen enkel incident heeft plaatsgevonden. De screeningsdienst moet nu niet enkel nagaan of er nog incidenten zullen gebeuren, maar ook of de afspraken die zijn gemaakt om de geloofsgemeenschap te informeren dat een negatieve attitude ten aanzien van mensen met een andere seksuele voorkeur niet kan, hard worden gemaakt binnen de moskee.

Tot slot heb ik ook een brief gekregen van de minister van Justitie waarin de minister een positief advies geeft maar ook verwijst naar de problematiek van Diynet. Dat is een ernstige problematiek waarvan de minister zegt dat er ter zake een gecoördineerde aanpak nodig is omdat we niet kunnen aanvaarden dat lokale geloofsgemeenschappen worden geïnstrumentaliseerd door het buitenland. In dit geval was dat heel duidelijk. Een man herhaalde – herkauwde eigenlijk – wat de leider van Diyanet in Turkije verkondigde over seksuele diversiteit. En hij kondigt daar een aantal initiatieven in aan.

Ik kan u die brief niet bezorgen omdat die valt onder de vertrouwelijkheid, maar wat wel mogelijk is, voorzitter, is dat die brief onder een clausule van vertrouwelijkheid kan worden gelezen. Ik denk dat er een dergelijke procedure bestaat in het parlement. We kunnen met mijn kabinet en uw diensten bekijken hoe we dat kunnen regelen. Ik wil daar maximale transparantie in geven, maar ik kan de brief niet uitdelen omdat er informatie in staat van de veiligheidsdiensten. We kunnen wel juridisch bekijken hoe men onder vertrouwelijkheid kennis kan nemen van dat schrijven. We zullen dat juridisch bekijken, want ik wil niet dat de veiligheidsdiensten, omdat wij een foute handeling stellen, ons niet meer dezelfde informatie zouden bezorgen als vandaag.

De voorzitter: Minister, binnen het parlement bestaan er procedures ter zake waar u al eerder gebruik van hebt gemaakt. We zullen dit onderwerp op dezelfde manier ter hand nemen.

De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, de uitspraken die u zo verfoeit van die imam, werden gedeeld op de Facebookpagina van de moskee zelf. Hoe meer kan de moskee nog betrokken zijn? En trouwens niet alleen de moskee maar heel de Diyanetstructuur, want de uitspraken zijn gewoon gepikt van de Diyanetinstelling uit Turkije zelf. En als u het dan hebt over de vrijheid van meningsuiting, mag een moslim – een moskee – van mij 25 keer per dag zeggen en schrijven dat homoseksualiteit vies en vuil is. Dat valt onder de vrijheid van meningsuiting. Wanneer het echter gaat over een moskee die erkend is door de Vlaamse overheid, dan moet die zich aanpassen aan en schikken naar het decreetale kader van de erkenningsvoorwaarden. En dat is in dezen manifest niet gebeurd.

Er zijn inbreuken vastgesteld op drie criteria en u had middels een ministerieel besluit die erkenning kunnen en moeten intrekken. Nu wordt er alleen maar vastgesteld dat de zuurverdiende belastingcenten van Vlaamse holebi's gewoon worden misbruikt om uw moskeeën te subsidiëren die manifeste homohaar verkondigen. En dan zie ik dat de Vlaamse Regering er gewoon bij staat en ernaar kijkt en niet optreedt tegen die Turkse extremistische organisatie als Diyanet die keer op keer uit de bocht gaat en toch met rust wordt gelaten. Hun uitspattingen worden telkens opnieuw met de mantel der multiculturele liefde bedekt, want de regering en vooral uzelf hebben het veel te druk met uw voornaamste streven, namelijk het bestrijden van een succesvolle rechtse oppositiepartij. Het Vlaams Belang, een democratische partij met meer dan 800.000 kiezers, wordt voortdurend onder de loep genomen en als extremistisch beschouwd terwijl de echte extremisten met rust worden gelaten.

Ik stel vast dat het 'appeasen' van het fundamentalistische Erdoganregime en zijn structuren ook in ons land voor de Vlaamse Regering blijktbaar primeert boven de aanpak van homohaar, boven de naleving van de decretaal opgelegde erkenningsvoorwaarden

voor moskeeën. De lakeien van het Erdoganregime kunnen op meer steun rekenen van de Vlaamse Regering dan de Vlaamse holebi's.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneckhout aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over anticipatieve lokale besluitvorming naar aanleiding van de privatisering van Zorgbedrijf Antwerpen – 3728 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Lise Vandecasteele aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de privatisering van Zorgbedrijf Antwerpen – 3754 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Vaneckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneckhout (Groen): Minister, ik denk dat we de volgende weken waarschijnlijk nog wel uitgebreide debatten over de voorliggende ontwerpen van decreet zullen houden. Vandaag wil ik daar met mijn vraag dan ook niet te diep op ingaan.

De Antwerpse gemeenteraad heeft op 31 mei een herstructurering van het lokale Zorgbedrijf goedgekeurd. Zorgbedrijf Antwerpen ontstond in 2008 uit de verzelfstandiging van de Antwerpse OCMW-rusthuizen en heeft nu expansieplannen. Daarvoor doet het een beroep op private investeerders.

Over het groene licht van de gemeenteraad – een beslissing die finaal een autonome beslissing zal zijn binnen het wetgevend kader – hangt echter nog een voorwaardelijke wijs. Het besluit stoelt immers op een decreet dat hier in onze commissie nog hangende is en dat een soortgelijke constructie mogelijk zou kunnen maken. De spelregels om tot een dergelijke vorm van privatisering te mogen overgaan, zijn er vandaag dus nog niet.

De bevoegde schepen heeft tijdens de bespreking erkend dat het gemeenteraadsbesluit voorlopig on hold moet worden gezet en dat de effectieve uitvoering ervan maar kan zodra het Vlaamse kader er is, dit terwijl het besluit dus wel juridisch onderbouwd is op basis van de regels waarvan vermoed wordt dat deze binnenkort zullen gelden.

Dat zijn toch veel voorwaardelijke wijzen die bij mij toch wel wat fundamentele vragen oproepen.

Hoever ga je daarin? In hoeverre kun je gemeentelijke besluitvorming opbouwen op basis van speculaties over toekomstige regelgeving van hogerhand? Hier gaat het nu om een voorstel van decreet dat vanuit de meerderheid is ingediend in het parlement. Dat is dus al vrij concreet, maar dat is nog niet goedgekeurd of juridisch getoetst. Wij als parlementsleden hebben nog alle recht om daarop te gaan werken. De juridische waarde is dus niet zwaarwichtiger dan bijvoorbeeld een voorname uit het Vlaams regeerakkoord of zelfs een los ballonnetje.

Het is volgens mij een zorgwekkend precedent, want volgens eenzelfde logica kan de gemeenteraad van eender welk lokaal bestuur morgen beslissen over de invoering van voorrang van links, zodra de wegcode dat zou toelaten – onder voorwaardelijke wijs. Dat lijkt behoorlijk onzinnig. Dat lijkt ook de deur open te zetten voor

veel anticipatieve besluitvorming, of zelfs symboolbesluitvorming, waarbij een lokaal bestuur iets beslist dat wetgevend nergens op slaat, maar dat toch maar mooi uitgevoerd zou kunnen worden, als die kans er ooit zou komen.

Hoe kijkt u naar deze creatieve manier van anticipatieve lokale besluitvorming?

In hoeverre kan een gemeenteraadsbesluit gebaseerd zijn op regels van de hogere overheid die nog niet in werking zijn getreden of nog niet goedgekeurd zijn?

Wat gebeurt er met de Antwerpse gemeenteraadsbeslissing, als het decreet dat de beslissing uitvoerbaar moet maken, hier niet wordt goedgekeurd of geamendeerd wordt goedgekeurd?

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Ik wil heel kort ingaan op wat er beslist is, maar vooral op de manier van besluitvorming.

Eigenlijk is al op de raad van bestuur van Zorgbedrijf Antwerpen op 6 mei beslist tot de oprichting van drie vennootschappen, twee bv's en één nv, onder het Zorgbedrijf Antwerpen als publiekrechtelijke entiteit. Op 31 mei is die beslissing dan bevestigd op de Antwerpse gemeenteraad.

Om het even kort te schetsen: alle verschillende onderdelen van Zorgbedrijf Antwerpen, van de openbare ouderenzorg, worden ondergebracht onder een van die vennootschappen. Men gaat ook een vzw oprichten, waar dan het zorgpersoneel onder zou vallen. Al het andere personeel, de gebouwen en alle diensten zullen onder die vennootschappen vallen.

Twee van die vennootschappen worden bovendien opengesteld voor private externe partners, die tot 25 procent plus 1 aandelen kunnen verwerven. Dat gaat dan over de vennootschap en over het bereiden van de maaltijden. De Tijd schat dat Zorgbedrijf Antwerpen zo'n 500 miljoen euro zou kunnen verzamelen op de markt door investeringen via een private commerciële partner. Er zouden gesprekken zijn met de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV), met Aedifica en met Vulpia. Die gesprekken zijn allang aan de gang.

Bovendien wil men eigenlijk van start gaan op 1 juli aanstaande. Dan wil men stap 1 van het hele plan uitvoeren. Zoals ik zei, is dat geen nieuw plan. Ik heb ooit nog in de OCMW-raad van Antwerpen gezeten en toen waren die plannen er al. In 2017 kon u al een artikel lezen in De Tijd, waarin Zorgbedrijf Antwerpen zei 100 miljoen euro te willen ophalen op de markt. Toen is een concurrentiedialoog gestart met de markt om te kijken welke private partners interesse hebben om aandelen te kopen in Zorgbedrijf Antwerpen, maar ook toen was het nog altijd niet wettelijk om zoiets te doen. Het decreet over het lokaal bestuur van 22 december 2017 laat dat niet toe.

Maar de druk was blijkbaar hoog, want in november zagen we plots dat leden van de meerderheid een voorstel tot wijziging van decreet hadden ingediend, onder het mom van coronamaatregelen. Ze zeiden toen dat ze dit decreet in het kader van de strijd tegen corona snel gestemd wilden krijgen, zonder een advies van de Raad van State te vragen. Dat is uiteindelijk wel gevraagd, en in het eerste spoedadvies heeft de Raad van State gezegd dat het een veel te complex dossier is om er met spoed een antwoord op te kunnen geven. Er is dan een gewoon advies gevraagd, waarin we toch vier belangrijke en fundamentele opmerkingen kunnen zien. Men spreekt onder andere van marktverstoring en oneerlijke concurrentie. Er zijn dan wijzigingen gebeurd aan het voorstel, maar ook het tweede advies van de Raad van State geeft opnieuw diezelfde vier fundamentele opmerkingen.

Nu, de beslissingen die genomen zijn op de raad van bestuur van Zorgbedrijf Antwerpen en de gemeenteraad, kunnen vandaag niet doorgaan, want er bestaat geen decretale basis voor, dus ze zijn goedgekeurd onder opschortende voorwaarde, met als juridische grond – het staat er zo letterlijk in, in het ontwerpbesluit – een voorstel van decreet tot wijziging van een decreet.

Ik had daar graag enkele vragen over gesteld, minister, want ik heb daar zelf wel veel bedenkingen bij. Ik wil drie fundamentele bedenkingen meegeven.

Ten eerste vind ik het opmerkelijk dat we als gemeenteraadsleden moeten stemmen over een privatisering van Zorgbedrijf Antwerpen, zonder dat we een decreet hebben waarop we ons kunnen baseren om te weten of het voorgestelde plan wel wettelijk en correct is, en of het past binnen het decreet. Zoals ik juist gezegd heb: op het decreet is fundamentele kritiek gekomen en er moeten nog wijzigingen aan gebeuren. Dat maakt het voor gemeenteraadsleden moeilijk om op een rechtsgeldige of redelijke manier te kunnen stemmen voor of tegen het decreet, wat vandaag dus wel gebeurd is.

Ten tweede is er de scheiding der machten. Momenteel is er een lokaal bestuur, een uitvoerende macht, die de wetgevende macht lijkt te decreteren. Die plannen zijn er al sinds 2017 en de indruk wordt gewekt dat een lokaal bestuur vraagt aan het parlement om op maat van Zorgbedrijf Antwerpen een bepaald decreet op tafel te leggen en te laten stemmen. De scheiding der machten wordt hier niet gerespecteerd, of het parlementair debat wordt niet gerespecteerd. Men wacht niet op het werk van de wetgevende macht.

Ten derde, het gaat ook over behoorlijk bestuur. Er worden heel wat beslissingen gemaakt, er worden heel wat beslissingen doorgevoerd, nog voor we effectief ...

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele, u bent al één minuut over tijd.

Lise Vandecasteele (PVDA): Oké, ik ga afronden, voorzitter.

De voorzitter: Nee, uw vraag, nu.

Lise Vandecasteele (PVDA): Mijn vraag is: vindt u het een gewenste en democratische manier van werken als een lokaal bestuur besluiten laat goedkeuren, zonder dat het wettelijk kader reeds in orde gebracht is? Zult u andere gemeenten aanmoedigen of juist ontmoedigen om op die manier te werk te gaan?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik wil beide parlementsleden danken voor hun vraagstelling.

Er wordt gevraagd wat ik van deze creatieve anticipatieve besluitvorming vindt. Als ik van karakter wat stout zou zijn – wat ik niet ben – dan zou ik zeggen dat dit misschien een invulling van het 'right to challenge' is, maar dan van een lokaal bestuur richting de Vlaamse overheid.

Ten tweede, mevrouw Vandecasteele, dit heeft natuurlijk niet zoveel te maken met de scheiding der machten. De scheiding der machten is een fundamenteel grondwettelijk principe dat gaat over de rechterlijke macht, de uitvoerende macht en de wetgevende macht. Hier gaat het om een lokaal bestuur dat eigenlijk anticipeert op een mogelijke verandering van regelgeving van een hoger bestuur. Als communist vind ik dat eigenlijk op zich zeer verleidelijk. Beeld u in dat dat altijd zo kan: dan wordt het lokaal bestuur werkelijk het eerste bestuur.

Maar alle gekheid op een stokje, het klopt dat er momenteel geen rechtsgrond is om een privaatrechtelijke dochterentiteit van een welzijnsvereniging in de vorm van een bv of nv op te richten, desgevallend met een private partner. Er is evenwel

een voorstel tot wijziging ingediend in het Vlaams Parlement, om het voor een welzijnsvereniging in de toekomst mogelijk te maken, met het expliciete goedvinden van de raad voor maatschappelijk welzijn, te handelen vanuit een privaatrechtelijke rechtsvorm voor de exploitatie van haar dienstverlening. De vraag die rijst, die nu op tafel ligt, is of een OCMW-raad zo'n beslissing nu al kan nemen, onder opschortende waarde van een decretale rechtsbasis die nog niet in werking is.

Algemeen gesteld, is dit steeds een beslissing die geval per geval moet worden bekeken. Enerzijds moet het bestuur de principes van behoorlijk bestuur respecteren, zoals het zorgvuldigheidsprincipe en legaliteitsprincipe, dat stelt dat elke beslissing een rechtsgrond moet hebben. Wanneer het besluit bijvoorbeeld uiteindelijk getoetst zal moeten worden aan de rechtsgrond die nog moet worden goedgekeurd, en daar blijken problemen te zijn, zal het bestuur zijn besluitvorming moeten conformeren, wil het niet in juridische onzekerheid blijven.

Anderzijds biedt bijvoorbeeld het artikel 1181 van het Burgerlijk Wetboek de mogelijkheid van een verbintenis onder een opschortende voorwaarde. Er kan dus een verbintenis worden aangegaan die afhangt van een toekomstige en onzekere gebeurtenis. In voorkomend geval stelt het Burgerlijk Wetboek dat de verbintenis pas uitgevoerd kan worden nadat de gebeurtenis heeft plaatsgehad. Dus pas indien de rechtsgrond in werking is getreden, zal het besluit van toepassing worden. Ik heb er alle vertrouwen in dat lokale besturen dergelijke afwegingen doordacht maken.

Ik kom bij de casus Antwerpen. De vraag waarom het bestuur van Antwerpen deze operatie wil laten ingaan op 1 juli, is een opportuniteitsvraag, en daar geldt dus lokale autonomie. Ik kan me hiervoor enkel beroepen op de stukken die voorhanden zijn en de debatten die hierover gevoerd zijn. Hieruit blijkt dat Zorgbedrijf Antwerpen een herstructurering wil aanvangen op 1 juli. Indien het decreet zou worden goedgekeurd in juni 2021, zou het, rekening houdend met de beslissingen die moeten worden genomen binnen het OCMW en het Zorgbedrijf, niet mogelijk zijn om deze operatie te laten aanvangen op 1 juli.

Op zich is het een gangbare praktijk dat dergelijke operaties worden doorgevoerd bij aanvang of in het midden van het boekjaar, zowel om financieel-economische, fiscale als juridische redenen, bijvoorbeeld procedures voor inbrengen te doen, om aktes te laten verlijden enzovoort.

Voor het Zorgbedrijf is 1 juli een belangrijke datum, omdat dan enerzijds de nieuwe referteperiode voor de financiering van de woonzorgcentra en dagverzorgingscentra start, en anderzijds omdat er dan een beslissing moet zijn in verband met de VIA-akkoorden (Vlaams intersectoraal akkoord).

Daarnaast moet ik mij als toezichthoudend minister enigszins terughoudend opstellen om uitspraken te doen over deze concrete casus. Op dit ogenblik is er nog geen klacht ingediend. De termijn om tegen dit besluit klacht in te dienen, namelijk dertig dagen vanaf de datum van indiening via het digitaal loket, loopt nog. Bij toezicht is er een tegensprekelijke procedure met vaste termijnen van kracht, waar ook het bestuur de kans krijgt zijn dossier verder te beargumenteren en onderbouwen.

Ik kan ook niet vooruitlopen op de behandeling in deze commissie van het voorstel van decreet dat de rechtsgrond moet bieden voor het voorliggende besluit. Uiteraard moet het mogelijk zijn om dan het besluit te toetsen aan de vereisten van de rechtsgrond, zowel inhoudelijk als qua oprichtingsprocedure en toezichtprocedure. Op dit moment bevat het voorstel van decreet een goedkeuringstoezicht door de Vlaamse Regering als de OCMW-raad een dergelijke beslissing neemt. Als dit aangehouden wordt, zal dit uiteraard gerespecteerd moeten worden.

Mijnheer Vaneeckhout, wat betreft uw laatste vraag, spreek ik me zoals gezegd in deze fase niet uit over de specifieke casus Antwerpen. Het lijkt me logisch dat het

niet in vervulling gaan van de opschortende voorwaarde, namelijk het niet van kracht worden van de rechtsgrond, een rechtsfeit is waardoor het retroactief tenietgaan van de beslissing automatisch plaatsvindt. Een en ander kan immers uitdrukkelijk enkel voor zover hiervoor een wettelijke grondslag bestaat. Alles hangt dus af van hoe de opschortende voorwaarde is geformuleerd in het besluit.

De voorzitter: Collega's, ik kan jullie meedelen dat het voorstel van decreet inderdaad is ingediend. Dat is voor advies naar de Raad van State gestuurd. Dat advies is binnen. We kunnen het voorstel dus eerstdaags agenderen in de commissie. Dan is het aan de commissie om de werkzaamheden dienaangaande verder te zetten.

De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Voorzitter, dank u wel voor de schets van de timing. Minister, dank u wel voor het antwoord. Als ik luister naar uw antwoord, dan zal het van ons afhangen of het stadsbestuur van Antwerpen alvast zijn doelstelling kan halen. Ik kan nu al aankondigen dat wij het inhoudelijk niet eens zijn met wat daar voorligt. Wij zullen het het stadsbestuur van Antwerpen uiteraard niet gemakkelijker maken om een dergelijke keuze wat betreft zorgkwaliteit te maken. Maar soit, dat is niet het debat dat ik vandaag wil losmaken.

Minister, we hebben het straks over de versterking van de lokale democratie naar aanleiding van het voorliggende decreet daarover. Ik wil het toch even hebben over de rol van de gemeenteraad en de rol van individuele gemeenteraadsleden. Collega Vandecasteele heeft er ook al naar verwezen: op welke manier kan men nog gefundeerd als gemeenteraadslid zijn werkzaamheden uitvoeren als men geen zicht heeft op wat de bredere wenselijke kaders zijn waarbinnen een stadsbestuur en een lokale overheid moeten werken om een aantal keuzes te maken?

Uiteraard ben ik er voorstander van dat de lokale besturen zelf iets op de agenda kunnen zetten, 'the right to challenge'. Maar zij kunnen dat ook bijvoorbeeld doen via een motie waarmee ze een boodschap geven aan de Vlaamse Regering om werk te maken van een bepaald thema. Ik begrijp dat u schetst dat het wettelijk kan, want men kan een verbintenis aangaan onder opschortende voorwaarden.

Ik ga een ander fictief voorbeeld geven, misschien een waar sommigen hier nerveus van worden en waar tegelijkertijd ook veel debat over is: stel dat een lokaal bestuur morgen beslist dat, als de kans er ooit komt dat men dat mag doen, het nu al alle woonuitbreidingsgebieden omzet naar natuurgebied, zouden we dat dan een goede beslissing vinden van dat lokaal bestuur?

Dat is een onmogelijk democratisch debat omdat er geen juridisch kader is en iedereen in een totale vaagheid zit, en omdat dat aan burgers een zeer grote mate van rechtsonzekerheid en intransparantie geeft over wat er nu echt beslist is en wat symboolbeslissingen zijn.

Minister, ik vraag u, los van de concrete casus, of u het op zich een goed idee vindt dat dit een gangbare praktijk wordt. Zult u eventueel via de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) of via Binnenlands Bestuur de opdracht geven om daar terughoudend in te zijn?

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister, ik heb afgelopen vrijdag zelf klacht ingediend bij uw diensten omtrent Zorgbedrijf Antwerpen. Ik hoor dat er nog andere klachten zullen volgen. Ik ben niet akkoord met de manier van werken en ook niet met de beslissing zelf. Het zal aan een lokaal bestuur veel minder handvatten geven om bijvoorbeeld in een coronacrisis te kunnen handelen omdat we veel minder zaken in eigen handen hebben.

Ik kom tot de gangbare praktijk. Mijn vraag is ook of u zegt dat dit in de toekomst de gebruikelijke manier van werken zal worden. De gemeenteraadsleden hebben gestemd zonder dat ze zich kunnen baseren op een decreet. Als dat decreet gewijzigd zal worden goedgekeurd, dan moet er toch opnieuw over gestemd worden? Ik begrijp niet hoe we een democratie kunnen organiseren als men beslissingen gaat nemen op basis van decreten waarvan men denkt dat die er zullen komen maar die er misschien in een aangepaste vorm zullen komen. Dan kan die beslissing toch niet rechtsgeldig blijven?

Ik wil benadrukken dat het gaat over een verregaande beslissing. De privatisering van Zorgbedrijf Antwerpen is de grootste privatisering die Vlaanderen zal kennen. Er zijn vierduizend personeelsleden. Door nu al bepaalde beslissingen door te voeren, door al alles klaar te maken om op 1 juli heel die verandering te kunnen doorvoeren, zorgt men wel voor een wantrouwen bij de bevolking. Men weet niet wat er gaat komen. Men weet niet of het zal worden teruggetrokken. Het zorgt voor heel veel rechtsonzekerheid. Het personeel weet niet wat er precies zal komen, en het kan dat ook niet weten, want het is onduidelijk wanneer het decreet wel of niet zal worden goedgekeurd. Ik vind dit echt niet getuigen van behoorlijk bestuur omdat het zoveel mensen in onzekerheid brengt.

Minister, u zegt dat u bent voor 'the right to challenge', maar dit zet wel heel veel mensen, zowel bewoners als personeel als de Antwerpenaar die binnenkort misschien geen openbare ouderenzorg meer heeft, in heel grote onzekerheid. De vraag is of we in de toekomst op die manier aan lokaal bestuur gaan doen.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (Vooruit): Voorzitter, ik hoor net van u dat het decreet klaar is om te agenderen in deze commissie. Ik denk dat wij nog uitgebreid de kans zullen hebben om daarover van gedachten te wisselen en de verschillende standpunten daarover te laten kennen. Dit decreet heeft geen gelukkig parcours gelopen de voorbije weken en maanden, toen men het bij hoogdringendheid, snel probeerde door de plenaire vergadering te loodsen. Dat was echt wel misbruik maken van de coronasituatie.

Minister, ik heb begrepen dat u geen proactieve stappen zult ondernemen. Ik vroeg me af of er in het verleden al precedents zijn geweest van dergelijke besluitvorming onder opschortende voorwaarden? Hoe werd daar toen mee omgegaan?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega's, dank u voor de vele reacties. Het is een boeiend debat. De vraag is of een gemeentebestuur zo voluntaristisch of proactief kan handelen dat het eigenlijk anticipeert op regelgeving die nog in de pijplijn zit. Ik val misschien in herhaling, maar de positie die ik bekleed als minister van Binnenlands Bestuur, is dat ik 'communalist' ben. Ik sta voor maximale lokale autonomie. Ik ben heel terughoudend om in te grijpen in de lokale autonomie en de bewegingsvrijheid die lokale besturen hebben. De lokale democratie is ook sterk. Daar kan het debat worden gevoerd. Daar moet ook het debat worden gevoerd. We zitten hier met een heel bijzondere rechtsfiguur, namelijk een beslissing onder opschortende voorwaarden, een rechtsfiguur die we kennen vanuit het burgerlijk recht. Dat zegt dat als de nieuwe regelgeving er niet komt, de beslissing niet heeft bestaan. Dat is de context waarin dat gebeurt.

Mijnheer Vaneekhout, als uw fictief voorbeeld zich zou voordoen, dan ben ik ervan overtuigd dat een oppositielid in die gemeente een redenering zou opbouwen, zeggende dat het ontbreken van een rechtsgrond toch wel problematisch zou kunnen zijn. Ik kan me inbeelden dat dat dan de redenering zou zijn van een oppositielid wanneer de meerderheid dat zou doen.

Zijn er in het verleden nog zulke gevallen geweest? Inderdaad. Het is geen gangbare praktijk, maar er zijn wel precedentes. Mijnheer De Loor, een voorbeeld daarvan heeft zich voorgedaan in 2013. Toen heeft de heer Bourgeois, toenmalig minister van Binnenlands Bestuur, beslist om niet op te treden tegen steden en gemeenten die ambtenaren na hun 65 jaar lieten doorwerken, hoewel het wettelijk kader op dat moment nog niet rond was. Dat is eigenlijk een zeer parallelle, vergelijkbare situatie, die zelfs nog een stukje verderging, want er werd een impliciete handeling gesteld. Mensen moesten op hun vijftenzestigste op pensioen gaan en de gemeenten zeiden dat ze verder konden werken omdat ze wisten dat er een nieuwe regelgeving op komst was die dat mogelijk maakte. Men stapte daar eigenlijk buiten het wettelijk kader. Dat is iets wat de stad Antwerpen niet doet, voor alle duidelijkheid. De stad Antwerpen blijft binnen het decreetale kader, maar zegt alleen dat indien het decreetale kader verandert, ze zich op hetzelfde moment zal inschrijven in die nieuwe regelgeving, onder een opschortende voorwaarde van die nieuwe regelgeving.

Dit gezegd zijnde denk ik de lokale besturen daar altijd goed over moeten nadenken. Ik denk dat een zekere terughoudendheid om dit instrument te gebruiken zeker op haar plaats is. Zonder opnieuw in te gaan op deze concrete situatie kun je zo verwarring creëren.

Mevrouw Vandecasteele, ik moet daar nog een oordeel over vellen. Ik kan over die casus niet veel zeggen. Er zijn mensen die het recht hebben om klacht in te dienen en ik moet dat op een juiste manier kunnen behandelen. Indien ik nu voorafnames op de concrete casus doe, dan zal dat in een verdere juridische procedure problematisch zijn. Ik kan mij situaties inbeelden waarbij de context zo is dat het gerechtvaardigd is om zoiets te doen. Ik kan me ook contexten inbeelden waarvan ik zeg dat we nu toch wel slordig of zeer experimenteel met lokale autonomie bezig zijn. Een zekere terughoudendheid en twee keer nadenken voor men zulke zaken doet, lijken me verstandig, maar ik kan me ook situaties inbeelden waarbij het nuttig kan zijn om dit instrument toch te gebruiken. Ik wijs het niet af, maar ik wijs op een zekere terughoudendheid.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Dank u wel, minister, voor het aanvullend antwoord. Ik zal kort zijn: ik ben toch bezorgd dat dit een soort gangbare praktijk zal worden en dat we op die manier het democratische debat voor een stukje tot symbooldebatten over allerlei thema's, die op dat moment in een gemeenteraad niet aan de orde zijn, herleiden. In casu is dat niet het geval omdat er wel degelijk een ontwerp van decreet voorligt en besproken zal worden, maar er is geen juridisch kader waarbinnen dat debat dan gevoerd wordt. Dat maakt het toch wel wat problematisch. Ik denk ook niet dat de gemeenteraden daarvan gediend zijn of dat het een goede zaak is voor de gemeenteraden als dat te vaak zou gebeuren. Ik ondersteun dus uw pleidooi om hier bedachtzaam mee om te gaan. U kunt natuurlijk zeggen dat een oppositieraadslid wel zal aangeven dat er geen wettelijk kader is, maar de mogelijkheden die dat gemeenteraadslid nog heeft om daartegen op te treden, zijn natuurlijk niet zo groot. Intussen heeft de gemeente dan wel een soort symboolbeslissing genomen waarmee ze naar buiten toe kan pronken en die qua impact voor de burgers op geen enkele manier iets verandert.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Ik vind het toch problematisch hoe Zorgbedrijf Antwerpen druk uitoefent op het parlementair werk. Er wordt zelfs geen parlementair debat afgewacht. Bovendien oefent men druk uit omdat men inderdaad, zoals u zegt, op 1 juli daarmee van start wil gaan. Men maakt vandaag ook alles klaar om daarmee van start te kunnen gaan. In die zin zijn er toch wel bedenkingen bij de scheiding der machten, waarbij het lokaal bestuur druk uitoefent op het parlement

om dingen voor hen in orde te maken. Het wil echt wel de indruk wekken dat het een decreet op maat van Zorgbedrijf Antwerpen is, dat ook niet onder stoelen of banken steekt dat het Zorgbedrijf Vlaanderen wil worden. Men heeft al serviceflats aan de kust, in Zelzate en in Limburg opgekocht. Men wil daarvan echt wel gebruikmaken om een heel grote speler in Vlaanderen te worden.

Ten tweede wil ik ook zeggen dat men niet alleen het parlementair debat of het decreet niet afwacht, maar ook niet de gesprekken met de vakbond, het personeel en de bewoners. De vakbond heeft geprotesteerd, zowel via brieven als via een actie op het moment van de gemeenteraad. Het ging dan zowel over het Algemeen Christelijk Vakverbond (ACV) als de Algemene Centrale der Openbare Diensten (ACOD) en het Vrij Syndicaat van het Openbaar Ambt (VSOA). Allemaal waren ze niet akkoord met deze privatisering, die nu al goedgekeurd is door de raad van bestuur van Zorgbedrijf Antwerpen en de gemeenteraad. Ik vind dat toch een gebrek aan lokale democratie, minister.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.